

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21Co/36/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8112203744
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 05. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandrává
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2013:8112203744.2

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci žalobcu Československá obchodná banka, a.s., Michalská 18, Bratislava, IČO: 36 854 140, zast. JUDr. Branislavom Zubercom, advokátom so sídlom Bratislava, Michalská 9, proti odporcovi Q. D., nar. X. X. XXXX, toho času na neznámom mieste, zast. v konaní opatrovníkom JUDr. F. M., vyššou súdnou úradníčkou Krajského súdu v W., o zaplatenie 2.337,07 Eur s prísl., o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov z 5.10.2012, č.k. 10C 90/2012-55 jednohlasne takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok a v r a c i a vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Okresný súd Prešov (ďalej len prvostupňový súd“) uložil žalovanému zaplatiť žalobcovi 2.337,07 Eur s 13,8%-ným úrokom p.a. od 15.11.2011 do zaplatenia, s úrokom z omeškania 9% p.a. od 15.11.2011 do zaplatenia a úrokom z omeškania 9% zo sumy 296,10 Eur od 15.11.2011 do zaplatenia. Priznal tiež trovy 140 Eur.

Žalovaný v odvolaní navrhol rozsudok zrušiť, žalobca potvrdiť.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal vec a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

Úroky za úver (odplata za úver).

Žalobca poskytol úver za úroky a tie si uplatňuje nielen počas dohodnutého úverového obdobia (36 mesiacov), ale do zaplatenia. Tunajší súd už k otázke úrokov za úver s dohodnutým úverovým obdobím judikoval, že po dohodnutom úverovom období síce prináležia úroky ale úroky sankčné. Ak by sa mali priznať aj cenové úroky (odplatné) a súčasne sankčné (za omeškanie), išlo by obchádzanie administratívneho limitu stanoveného zákonodarcom v kogentnom ustanovení § 517 ods. 2 OZ. Ak zmluvná klauzula takéto obídenie obsahuje, je neplatná (§ 39 OZ). Z rozsudku vo veci 6Co 182/2011 cit.:

Z ust. § 502 a § 503 Obchodného zákonníka podľa názoru súdu vyplýva, že dlžník je povinný na základe zmluvy o úvere platiť úroky v dojednanej výške od doby poskytnutia peňažných prostriedkov až do doby určenej zmluvou ako lehota splatnosti úveru.

Nemali by byť žiadne pochybnosti o tom, že úver je odplatným právnym úkonom. Odplatu (cenu) predstavujú spravidla úroky. Zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v

jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky (§ 487 Obchodného zákonníka).

Kauza úverového právneho vzťahu spočíva v poskytnutí peňažných prostriedkov a do vrátenia peňažných prostriedkov má dlžník (prijímateľ úveru) platiť úroky. Účastníci úveru pritom nemusia dohodnúť čas, na ktorý sa úver poskytuje (úverové obdobie); v takom prípade vzniká právo na úroky až do vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov (porov. Štenglová/Plíva/Tomsa a kol., Obchodní zákonník, komentár 9. vydání C.H.BECK str. 1153).

Úverové obdobie teda čas, na ktorý sa peňažné prostriedky poskytujú medzi podstatné náležitosti úveru nepatrí. Pokiaľ však si účastníci úveru dohodnú úverové obdobie a dlžník poskytnuté peňažné prostriedky do dohodnutej doby (do splatnosti úveru) nevráti, prichádzajú do úvahy za obdobie po splatnosti úveru úroky z omeškania. Ide o odlišný inštitút oproti odplatným úrokom a ten má sankčnú povahu. Jeho typickým znakom v občianskoprávných veciach je jeho administratívny strop (limit).

Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis. Týmto vykonávacím predpisom je nariadenie vlády č. 87/1995 Z.z.

Za čas po splatnosti úveru teda má veriteľ právo na úroky z omeškania vo výške stanovenej všeobecne záväzným právnym predpisom. Akékoľvek navyšovanie úrokov z omeškania sa dostáva do rozporu so zákonom. Takýmto neprípustným navyšovaním úrokov z omeškania je aj právna konštrukcia navýšenia úrokov z omeškania o úroky za úver, napríklad zmluvnou podmienkou o platení úrokov za úver do zaplatenia aj po splatnosti úveru a teda počas omeškania. Úverové obdobie nie je podstatnou zložkou úveru, ale pokiaľ sa úver podmieňuje úverovým obdobím, zákonite nastáva zmluvne dohodnutá splatnosť úveru a ku dňu splatnosti má dlžník povinnosť zaplatiť úver a úroky (odplatné úroky, cena).

Podľa predmetnej zmluvy žalobca predformuloval žalovanému spotrebiteľovi klauzulu, podľa ktorej má žalovaný platiť po splatnosti, a teda po vzniku omeškania nielen úroky z omeškania, ale ďalej aj odplatné úroky a ako keby ďalšiu cenu úveru. Tak sa neprípustne dostáva zmluva do rozporu so zákonom, pretože dochádza k prevýšeniu zákonom stanovenej výšky úrokov z omeškania.

Môžu existovať pochybnosti, či takouto konštrukciou ide o obchádzanie zákona alebo priamo o rozpor so zákonom. Vzhľadom na evidentné prekročenie zákonného limitu odvolací súd zastáva názor, že nejde len o pravidlo, ktoré samo osebe nie je porušením zákona, ale že ide o priamy rozpor so zákonom. Úroky z omeškania predstavujú zákonný nárok a limit je explicitne upravený. Podľa zmluvných podmienok k neprípustnému prevýšeniu zákonného limitu v rozpore s § 517 ods. 2 OZ dochádza momentom splatnosti úveru.

Z obsahu spisu nebolo možné urobiť záver, že by zmluvné úroky po splatnosti menili svoju povahu na taký inštitút práva, ktorý by popri úrokoch z omeškania obstal.

Ak preto žalobca v odvolaní argumentuje tým, že mu zmluva umožňuje uplatňovať súčasne tak úroky ako aj úroky z omeškania z jednej a tej istej istiny, v tejto časti je zmluva pre rozpor so zákonom neplatná (§ 39 OZ). Uvedená konštrukcia indikuje zámer veriteľa dosiahnuť vyššiu sankciu, než akú predstavujú úroky z omeškania. Odplatné úroky však sankčnú povahu nemajú a uvedená konštrukcia je v rozpore s ratio legis tak úrokov, ako aj úrokov z omeškania a je preto neprijateľná (§ 53 ods. 1 OZ). Týmto uznesením nie je dotknutá možnosť dodávateľa využiť adekvátny sankčný mechanizmus, rozhodne však nie používať cenu služby ako sankciu.

Uvedený záver platí aj za stavu, že ustanovenia § 502, § 503 Obchodného zákonníka majú dispozitívnu povahu. Možno sa teda od nich zmluvne odchyliť, ale len v rámci zákona a ratio legis zákonných inštitútov. Ustanovenie § 54 ods. 1 OZ neumožňuje nevýhodnejšie dojednanie, než aké upravuje Občiansky zákonník a ten považuje vyššie úroky z omeškania než aké upravuje nariadenie vlády č. 87/1995 Z.z. za neprípustné.

Prvostupňový súd cenové úroky priznal aj po splatnosti a nevysvetlil, prečo tak urobil, čím zaťažil rozsudok odôvodnením na úkor jeho preskúmateľnosti.

Poplatok za vedenie úverového účtu

Kým žalovaný namieta jeho neprijateľnosť, žalobca vo vyjadrení tento poplatok obhajuje, že bol dohodnutý a že zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej len „ZSU“) predpokladá poplatok za udržiavanie úveru.

Odvolací súd zastáva názor, že kým úrok vyjadruje cenu (odplatu) za úver, poplatky sú cenou za tzv. vedľajšie plnenie. Ak však má poplatok obstať z hľadiska súdnej kontroly podľa § 53 ods. 1 OZ, musí ísť o plnenie, ktoré je pre spotrebiteľa skutočné, ktoré znamená preňho význam alebo inými slovami povedané má pre spotrebiteľa pridanú hodnotu. A contrario plnenie, ktoré prevažne nie je v záujme spotrebiteľa je plnením, za ktoré môže ísť o poplatok neprijateľný.

Odvolací súd nevidí dôvod na odklon od definície neprijateľnej zmluvnej podmienky vyjadrenej v rozsudku tunajšieho súdu vo veci 18Co 109/2011, cit.: „Odvolací súd zastáva názor, že neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa, ako slabšej zmluvnej strany, hrubú nerovnováhu. Znak neprijateľnej zmluvnej podmienky napíňa nielen podmienka, ktorá je neprimeraná (napr. neprimeraná sankcia za porušenie záväzku spotrebiteľa), ale aj podmienka, ktorá je neurčitá alebo je v rozpore s „ratio legis“ zákonného ustanovenia, podľa ktorého bola dojednaná (napr. úroky z omeškania nad limit podľa nar. vl. 87/1995 Z.z.). Za neprijateľnú považuje odvolací súd aj zmluvnú podmienku, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa (tzv. teória skutočného plnenia spomínaná najčastejšie v súvislosti s poplatkami v spotrebiteľských úverových vzťahoch)“.

Je na súdoch členských štátoch, aby judikovali nečestné zmluvné podmienky (rozsudok z 1. apríla 2004, *Freiburger Kommunalbauten*, C-237/02, Zb. s. I-3403, bod 22). K argumentu žalobcu prichodí poznamenať, že názory súdov iných štátov nie sú záväzné, sú však inšpiratívne a nie je chybou, ak sa či už účastník o ne opiera alebo súd s rozhodnutím vyrovná. Ak považuje súd iného členského štátu zmluvnú klauzulu za neplatnú a účastník to súdu pripomenie, môže sa súd najmenej zamyslieť nad dôvodmi neplatnosti zmluvnej podmienky. Odvolací súd sa nestotožňuje so žalobcom, že poplatok je fér len z dôvodu, že je dohodnutý. V tomto smere treba poukázať na fakt, že neprijateľné podmienky sú všetky dohodnuté.

Súd neskúmal, či uvedený poplatok nie je prevažne len v záujme dodávateľa, čím aj v tejto časti zaťažil rozsudok nepreskúmateľnosťou. Ide o súdnu kontrolu, ktorá sa má vykonať ex offo. Na absolútnu neplatnosť súd prihliada aj bez návrhu (§ 53 ods. 5 OZ).

Na margo výhrady žalobcu, že zákon predpokladá takýto poplatok odvolací súd poznamenáva, že nie je rozhodujúce pomenovanie poplatku ale či nejde o poplatok, ktorý v prevažnej miere nie je v záujme spotrebiteľa. K inštitútu zrážok zo mzdy, ktorá sa spomína vo vyjadrení žalobcu k odvolaniu prichodí poznamenať, že ide o inštitút, ktorým sa obchádza dôležitý prvok unijného práva, a to ex offo súdna kontrola a odvolací súd ho považuje za euronekonformný zákonný inštitút. Vzhľadom na predmet konania však odvolací súd nevidel dôvod predložiť prejudiciálnu otázku (porov. C-30/12 *POHOTOVOSŤ/Marcinová*).

Z dôvodu prehľadnosti v každej úverovej veci musí byť súčasťou skutkových zistení skutočnosť, koľko bolo zo strany dlžníka plnené.

Odvolací súd sa nevyrovnal s dôležitými okolnosťami (podľa textu odôvodnenia) a vec je skutkovo a právne vo svetle naznačených inštitútov rozhodnutá predčasne. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok zrušil a vec sa vracia na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. f/, h/, ods. 2 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.